

5 בינואר 2025

לכבוד:
שר החינוך, יואב קיש
משרד החינוך

שלום רב,

הנדון: חיזוק ההדרכות וההכשרות במעונות היום

- 1. אנו פונים אליך בשם 60 ארגונים חינוכיים, פסיכולוגיים וחברתיים, בבקשה להתערבותך ולפעולתך המיידית לחיזוק מערך ההדרכות וההכשרות למעונות היום לפעוטות.**
- 2. "בידיים טובות – המטה להשקעה בגיל הרך" הינה שותפות הפועלת מאז 2020 כדי לשפר את החינוך לגילאי לידה עד שלוש. בשנים האחרונות פעלה השותפות כדי לקדם השקעה בהכשרות ובהדרכות למחנכות הגיל הרך, וגיבשה לצורך כך הצעה לתוכנית ממשלתית בתחום. התוכנית אומצה בעיקרה ע"י משרד החינוך, והביאה להשקעת משאבים ניכרים בשיפור הכישורים המקצועיים של מחנכות-מטפלות.**
- 3. ההכשרות וההדרכות החינוכית תומכות במחנכות, ויש להן השפעה קריטית על תפקודן ויכולתן להתמודד עם ההידרדרות ההתפתחותית רבת המימדים של הפעוטות בעקבות המלחמה, במיוחד באזורי העימות וגם מעבר להם. שכן, פעוטות בכל הארץ מתמודדים עם הורים שנעדרים עקב מילואים ממושכים, פינוי, אזעקות ומושפעים מאד מהסטרס הכללי שבו מצוי כלל הציבור.**
- 4. לפי בדיקה שערכנו, בנתוני דו"חות ביצוע תקציב המדינה שפרסם משרד האוצר, בשנת 2023 תוקצב החינוך לגילאי לידה-שלוש במשרד החינוך בהיקף של 326 מיליון ₪, מתוך תקציב זה, בוצע בפועל כ-214 מיליון ₪, כך ש-2023 הסתיימה בעודף תקציבי של כ-112 מיליון ₪. זאת, אחרי ששנת 2022 גם היא הסתיימה בעודף של כ-129 מיליון ₪ בסעיפים אלו. בסה"כ, **בשנים 2022-2023 השקיעה המדינה כמעט רבע מיליארד ₪ פחות ממה שתכננה בגילאי לידה-שלוש.****
- 5. למרות זאת, החליט משרד החינוך למקד את הקיצוץ התקציבי דווקא בסעיף זה בשנת 2024, מה שמביא לפגיעה קשה הן בהדרכות והן בהכשרות. לצערנו, מדובר בנסיגה משמעותית ביחס לתהליך בו החל המשרד, כאשר התחום הועבר לאחריותו, לתיקון תת ההשקעה הקיצונית בגילאי לידה-שלוש, הן ביחס למקובל בעולם והן ביחס לגילאי 18-3. לא למותר לציין, כי העודפים נוצרו בעקבות עיכובים בהוצאות הרשאות תקציביות וכיוון שמדובר בנהלים חדשים, שכרוכם בתהליכי הטמעה ולמידה הדרגתית, ועל כן העודפים אינם מצביעים על כך שהתקציבים אינם נדרשים, בודאי לא במבט צופה פני עתיד.**

6. בהתאם לכך, אנו קוראים לבחון מחדש את המשאבים שמקצה המשרד לפעוטות, בדגש על שני צעדים הנדרשים מאד כדי לקדם את החינוך והטיפול בפעוטות:

6.1. **הגדלת כמות שעות ההדרכה למעונות.** כיום, עומדת ההקצאה על ארבע שעות חודשיות למסגרת, ומוסכם על כלל בעלי המקצוע כי **מדובר בהיקף מצומצם בהרבה מהצורך.** גם בהתחשב באילוצים התקציביים הרחבים, אנו מאמינים כי ניתן להגדיל את ההקצאה באופן דיפרנציאלי, כך שהרשויות המקומיות יוכלו **לפחות לתגבר את ההדרכות במעונות בהם הצורך גדול במיוחד, בין היתר עקב השפעות המלחמה.**

6.2. **החזרת המענק למחנכות-מטפלות אשר יסיימו בהצלחה הכשרה בסיסית.** על אף ההתקדמות המרשימה בהכשרת מחנכות בשנים האחרונות, כ-70% מהמחנכות העובדות בשדה עדיין לא עברו אפילו את ההכשרה החינוכית המינימלית הנדרשת לפי תקנות הפיקוח, בהיקף של 150 שעות עיוניות ו-70 שעות התנסות מעשית. למרות זאת, המשרד החליט כי בשנת הלימודים תשפ"ה, מחנכות שסיימו את ההכשרה בהצלחה לא יקבלו מענק סיום של 2,500 ש"ח, כפי שנעשה בשנים קודמות. אנו חוששים כי ללא המענק, תהיה עלייה חדה בשיעורי הנשירה של המשתתפות בקורסים, אשר יידרשו להוציא מכיסן את ההוצאות הכרוכות בהכשרה המתקיימת מחוץ לשעות עבודתן (בין היתר, טיפול בילדיהן ונסיעות). זאת, בשנה בה יוקר המחייה אמור לגדול משמעותית. התפתחות כזו עלולה להפוך את דרישת ההכשרה ל"אות מתה", שלא יהיה ניתן לאכוף אותה מאחר והדבר יהיה כרוך בסגירת רוב המעונות בישראל.

7. נודה לפעולתך בהקדם בעניין זה.

בתודה מראש,

יקותיאל משי

מנהל קידום מדיניות וקשרי ממשל

